

engedték: az SS járt közben érdekükben, amely magától értetődően gondosan vigyázott azokra az emberekre, akik bizonyos „birodalmi titkok” birtokában voltak.⁹⁶

A Kasztner-szállítmány. Kiszabadulásuk után Kasztner és Brand Hansi felújították tárgyalásaikat Eichmann-nal. Miután nem sikerült rávenniük Eichmannnt, hogy az Isztambulból kapott homályos „biztosítékok” alapján felfüggeszse a tömeges deportálásokat (s valószínűleg semmiképpen sem lehetett volna eltántorítani attól a céljától, hogy Magyarországot judenreinné tegye), a zsidó közösség legalább egy részének megmentése irányában folytatták erőfeszítéseiket. A tárgyalások a németek „vigaszdíja” körül folytak, amelynek értelmében, mint Krumey április 21-én rámutatott, 600 palesztinai bevándorlási engedéllyel rendelkező zsidót hajlandók lennének kiengedni bármelyik szemleges vagy a szövetségesek ellenőrizte országba, kivéve Palesztinát. Az ajánlatot Eichmann május 22-én megismételte, illetőleg felfrissítette. Június 3-án bizonyos részletekben sikerült megállapodásra jutni, ekkor ugyanis Eichmann a Wislicenyvel korábban összeállított forgatókönyvvel összhangban beleegyezett, hogy a palesztinai bevándorlási engedéllyel rendelkezők felét kitevő „prominens” vidéki zsidókat Budapestre szállítsák. Megígérte továbbá, hogy a kolozsvári zsidók egy csoportja külön is felutazhat a fővárosba.⁹⁷ Vajon ezzel vásárolta meg vagy talán ellentételezte Eichmann Kasztner „szolgálatait”? És vajon Kasztner nem látott bele Eichmann kártyáiba? Vagy pedig, miután sem a német megszállás előtt, sem azután nem tájékoztatták a zsidó tömegeket a végleges megoldás náci programjának valódi tartalmáról, felelősnek érezte magát azért, hogy legalább az a kevés zsidó megmeneküljön, akinek Eichmann hajlandó megkegyelmezni?

A zsidó közösségek folyamatos likvidálása miatti kétségbeesés közepe érthető, hogy Kasztner kapva kapott az alkalmon, hogy megmentesen legalább néhány zsidót, akik különben bizonyosan a többiek sorsára jutnának. És ki ítélné el azért a törekvéséért, hogy ebbe a csoportba saját családtagjai és barátai is bekerültek?

Az eredeti megállapodás „kb. kétszáz” kolozsvári zsidó elszállítását irányozta elő. Kasztner nyilvánvalóan felkészült erre az eshetőségre, mert nyomban átnyújtott Eichmann-nak egy listát. A Scharführer, akit Eichmann az ügy lebonyolításával megbízott, némi jutalmazás reményében fölvetette Kasztnernek, hogy mivel a megállapodás fogalmazása elég pontatlan, a 200-as szám növelhető.

Végeredményben a június 10-én útnak indított különvonat a kolozsvári gettó 18 000 zsidó lakója közül 388-at szállított Budapestre. Ezeket